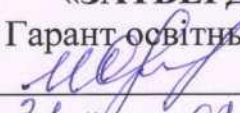

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра менеджменту**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
 I.M. Новак
« 31 » 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Освітній рівень:	другий (магістр)
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»
Освітня програма:	«Менеджмент організацій та адміністрування»
Факультет:	менеджменту

Умань – 2022 рік

Робоча програма з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організацій та адміністрування». Умань: УНУС, 2022 р. 14 с.

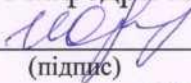
Розробники:

_____ Кустріч Л.О. – д.е.н., професор кафедри менеджменту
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри менеджменту

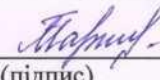
Протокол від «31» 08 2022 року № 1

Завідувач кафедри менеджменту

_____ Новак І.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» 08 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від «31» 08 2022 року № 1

Голова
_____ Гоменюк М.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» 08 2022 року

©УНУС, 2022 рік

© Л.О. Кустріч, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень другий (магістр) Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій та адміністрування»	Лекції	
		22 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		89 год.	121 год.
Індивідуальні завдання: - год.			
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Фінансовий менеджмент» є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних працівникам економічних та фінансових підрозділів підприємств незалежно від форми власності й організаційно-правової форми господарювання.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з управління фінансами підприємств: розроблення та використання максимально ефективних методів нейтралізації та мінімізації фінансових ризиків, механізму фінансової стабілізації підприємства.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: дисципліни «Фінансовий менеджмент» базується на вивченні дисциплін «Менеджмент організації», «Бізнес-планування», «Управління проектами», «Управління змінами».

Завданням вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» є сформувати комплексне розуміння механізму управління фінансами підприємств, навчити правильно застосовувати методичний інструментарій фінансового менеджменту, опанувати методику розробки фінансової стратегії діяльності підприємства з врахуванням його фінансово-економічного стану та положення на ринку, сформувати вміння застосовувати системний підхід при розробці політики управління прибутком, інвестиційної політики, політики управління активами підприємства, при визначенні вартості капіталу та оптимізації його структури, а також навчити правильно та своєчасно застосовувати інструменти антикризового фінансового управління.

Компетентності:

інтегральна:

- здатність розуміння сутності фінансових відносин суб'єктів господарської діяльності та об'єктивних законів їх розвитку, проблем фінансового менеджменту та обґрунтування шляхів їх вирішення.

загальні:

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень;
- здатність організовувати та мотивувати людей та рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.

спеціальні (фахові):

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

- здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмними результатами вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» є:

- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Фінансовий менеджмент

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту, управління грошовими потоками, активами та прибутком

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту. Форми прояву фінансового менеджменту. Принципи, функції і механізм фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Система правового забезпечення фінансового менеджменту.

Суть системи інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Фінансова звітність в системі інформаційного забезпечення процесу управління діяльністю підприємства.

Системи і методи внутрішнього фінансового контролю.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві

Поняття та класифікація грошових потоків. Принципи управління грошовими потоками. Методи оптимізації грошових потоків підприємства. Зміст та порядок складання звіту про рух грошових коштів. Управління грошовими потоками за допомогою платіжного календаря.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Концепція вартості грошей у часі та основні поняття, пов'язані з нею. Методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі.

Тема 5. Управління прибутком підприємства

Прибуток як основний фінансовий результат діяльності підприємства. Витрати підприємства. Собівартість продукції та використання операційного аналізу в управлінні формуванням прибутку. Управління використанням прибутку.

Тема 6. Управління активами підприємства

Суть, призначення і структура активів. Управління оборотними активами. Управління необоротними активами.

Змістовий модуль 2. Визначення вартості та оптимізації структури капіталу. Управління інвестиціями, ризиками. Фінансове прогнозування та планування

Тема 7. Управління капіталом підприємства

Сутність і класифікація капіталу підприємства. Управління структурою капіталу. Визначення ефекту фінансового важеля (левериджу).

Тема 8. Управління інвестиційною діяльністю підприємства

Економічна суть і класифікація інвестицій. Склад інвестиційного портфелю. Врахування інфляції в інвестиційних операціях. Управління реальними інвестиціями. Управління фінансовими інвестиціями.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Суть та види фінансових ризиків. Політика управління фінансовими ризиками, способи оцінки рівня ризику. Стратегія і тактика управління ризиками.

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

Системи, методи і форми фінансового аналізу. Аналіз майнового стану підприємства. Аналіз ліквідності і платоспроможності. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз ділової активності. Аналіз рентабельності.

Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування

Зміст і завдання фінансового прогнозування і планування на підприємстві. Системи і методи фінансового планування. Склад і зміст фінансових планів підприємства.

Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством

Сутність та принципи антикризового фінансового менеджменту. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. Основні напрями запобігання банкрутства, фінансова санація.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Фінансовий менеджмент												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту, управління грошовими потоками, активами та прибутком												
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	10	1	2			7	11,16	0,5	0,5			10
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	12	2	2			8	12,17	0,5	0,5			11
Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	12	2	2			7	11,16	0,5	0,5			10
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	12	2	2			7	11,17	1	0,5			10
Тема 5. Управління прибутком підприємства	12	2	2			8	11,17	1	0,5			10
Тема 6. Управління активами підприємства	12	2	2			7	11,17	0,5	0,5			10
Разом за змістовим модулем 1	70	11	12			44	68	4	3			61
Змістовий модуль 2. Визначення вартості та оптимізації структури капіталу. Управління інвестиціями, ризиками. Фінансове прогнозування та планування												
Тема 7. Управління капіталом підприємства	9	2	2			7	11,17	0,5	0,5			10
Тема 8. Управління інвестиційною діяльністю	10	1	2			8	11,16	0,5	0,5			10

підприємства												
Тема 9. Financial risk management	12	2	2			7	11,17	0,5	0,5			10
Тема 10. Аналіз фінансових звітів	12	2	2			8	11,17	1	0,5			10
Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	10	2	2			7	11,16	0,5	0,5			10
Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством	12	2	2			8	11,17	1	0,5			10
Разом за змістовим модулем 2	65	11	12			45	67	4	3			60
Усього годин	135	22	24			89	135	8	6			121

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	2	0,5
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	2	0,5
3	Управління грошовими потоками на	2	0,5
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	2	0,5
5	Управління прибутком підприємства	2	0,5
6	Управління активами підприємства	2	0,5
7	Управління капіталом підприємства	2	0,5
8	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	2	0,5
9	Управління фінансовими ризиками	2	0,5
10	Аналіз фінансових звітів	2	0,5
11	Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування	2	0,5
12	Антикризове фінансове управління підприємством	2	0,5
	Разом	24	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту, управління грошовими потоками, активами та прибутком			
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	7	10
2	Система забезпечення фінансового менеджменту	8	11
3	Управління грошовими потоками	7	10
4	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	7	10
5	Управління прибутком підприємства	8	10
6	Управління активами підприємства	7	10
Змістовий модуль 2. Визначення вартості та оптимізації структури капіталу. Управління інвестиціями, ризиками. Фінансове прогнозування та планування			
7	Управління капіталом підприємства	7	10
8	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	8	10
9	Управління фінансовими ризиками	7	10
10	Аналіз фінансових звітів	8	10
11	Фінансове планування діяльності підприємства	7	10
12	Антикризове фінансове управління підприємством	8	10
	Разом	89	121

7. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, семінари, інтерактивні заняття, індивідуальні заняття, розрахункова робота, консультації з викладачами, самонавчання.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів студентів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, написання реферату з презентацією, виконання та захисту розрахункової роботи, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Модульний контроль* є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом тестів за змістовими модулями. Кількість модулів, змістових модулів та максимальний бал на кожному етапі модульного контролю зазначаються в робочій програмі навчальної дисципліни. Рейтинговий показник – числова величина, яка складається з певної суми балів усіх модулів, змістових модулів навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення підсумкового контролю усна. Структуру екзаменаційних білетів НПП визначає самостійно.

Рейтингове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного (модульного) та підсумкового контролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти
Форма контролю – екзамен

Поточний (модульний) контроль														Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК2	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Кустріч Л.О. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» заочної форми навчання. Умань, 2019. 68 с.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання. Умань, 2020. 129 с.
3. Кустріч Л.О. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент» студентами спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання. Умань, 2020. 23 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
2. Непочатенко О.О. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 496 с.
3. Цибульська Е.І. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Кондор, 2021. 348 с.
4. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 520 с.
5. Пазинич В.І., Шулешко А.В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 408 с.
6. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Скаско О. І., Майор О. В., Тимчишин Чемерис Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В., Атаманчук З. А., Свелеба Н. А. Львів: Растр-7, 2018.
7. Кузнєцова С.А. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2018. 124 с.
8. Фінансовий менеджмент: підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
9. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / [Васьківська К. В., Сич О. А.]. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с.
10. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2017. 488 с.
11. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2015. 301 с.
12. Фінансовий менеджмент: підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. Львів «Магнолія 2006», 2014. 344 с.
13. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 375 с.
14. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 539 с. Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html>
15. Рясних Є. Г. Основи фінансового менеджменту: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 336 с.
16. Калетнік Г. М., Ціхановська В. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 320 с.
17. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 483 с.
18. Стецюк П. А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств. К.: ННЦ ІАЕ, 2008. 386 с.
19. Петленко Ю. В. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 298 с.

20. Фінансове планування і управління на підприємствах. Навчальний посібник / [Семенов Г. А., Бугай В. З., Семенов А. Г., Бугай А. В.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 432 с.

21. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 520 с.

22. Фінансовий менеджмент: Підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.]; за ред. А. М. Поддєрьогіна К.: КНЕУ, 2005. 536 с.

23. Кузьменко Л. В., Кузьмін В. В., Шаповалова В. М. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2003. 256 с.

24. Гончаров А. Б. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2003. 240 с.

25. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / [Александрова М. М., Бардаш С. В., Бородкін О. С. та ін.]; за ред. Г. Г. Кірейцева. Київ: ЦУЛ, 2002. 496 с.

26. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц./ [А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Н. Ю. Калач та ін.]. К.: КНЕУ, 2001. 294 с.

Допоміжна

1. Gerardus Blokdyk Strategic Financial Management a Complete Guide - 2020 Edition. Emereo Pty Limited, 2020. 308 с.

2. CHEOL. RESNICK EUN (BRUCE.), Bruce G. Resnick, Tuugi Chuluun International Financial Management. McGraw-Hill Education, 2020 г. 549 с.

3. Prasanna Chandra Fundamentals of Financial Management. 7th Edition. McGraw-Hill Education, 2020. 632 с.

4. Кустріч Л. О. Управління фінансовими ризиками підприємницької діяльності в умовах кризи. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2022. №5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-5-8022>*

5. O Laktionova, S Desiatskyi, D Mironenko, A Melikhov, V Makhinko and L Kustrich Algorithms and business models of financial outsourcing for sustainable development in industry. IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science 915 (2021)

6. Кустріч Л.О. Управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Уманського НУС. 2020. Вип. 97. С. 157-168.*

7. Кустріч Л. О. Побудова ефективної системи фінансового менеджменту: теоретико-практичний аспект. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2021. №1. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-1-6864>*

8. Кустріч Л.О. Методичні засади оцінки ефективності антикризового менеджменту в період трансформації економіки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 35. С. 52-59.*

9. Кустріч Л.О. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні. Агросвіт. Київ: ТОВ «ДКС Центр», 2018. №1. С. 18-24.

10. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.

11. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К., 2005. 196 с.

12. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2004. 424 с.

13. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник. К.: НІОС., 2003. 416 с.

14. Мен В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник. К.: Вища шк., 2003. 278 с.

15. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 554 с.

16. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник / Д. ООО «Баланс-Клуб», 2000. 368 с.

12. Інформаційні ресурси

1. finance.com.ua

2. Фінансовий аналіз онлайн [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fin-admin.com/>.

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 н.р.

В 2022 р. в робочій програмі відповідно до навчального плану оновлено структуру дисципліни, список рекомендованої літератури.